

експертній діяльності, і це повинно знаходити відображення у створюваних методиках експертного дослідження.

Список використаних джерел:

1. Меленевська З. С. Судово-почеркознавча експертиза : навч.-метод. посіб. / З. С. Меленевська, Є.Ю. Свобода, А.І. Шаботенко; [за заг. ред. І. П. Красюка]. – К. : Укр. центр духовн. культури, 2007. – 280 с

2. Бондар М. Є. Судово-почеркознавча експертиза: становлення, можливості, перспективи розвитку / М.Є. Бондар, З. О. Ковальчук, Т. О. Сукманова // Судова експертиза. – 2014. – № 1. – С. 19-29.

3. Свобода Є. Ю. Проблемні питання судово-почеркознавчої експертизи / Є. Ю. Свобода // Досудове розслідування в сучасних умовах: проблеми, тенденції та перспективи : збірник матеріалів науково-практичного семінару. – К., ННПСК НАВС, 2013. – С. 153-156.

ЗНАЧЕННЯ СУДОВО-ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ТА ТЕХНІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ДОКУМЕНТІВ В РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Хижняк І. О., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Криміналістика – це наука, яка дійсно знаходиться на передньому краї боротьби зі злочинністю. Саме криміналістика на основі своїх наукових досліджень та розробок пропонує оперативно-розшуковим працівникам, слідчим, експертам, суддям науково обґрунтовані та перевірені практикою засоби, прийоми та методи розкриття злочинів, розслідування та судового розгляду кримінальних справ.

Криміналістичне дослідження письма (судове почеркознавство) – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає закономірності письма, процес його дослідження, можливість ідентифікації людини за почерком та вирішує інші

завдання почеркознавчої експертизи. Судове почеркознавство вивчає письмо з метою вирішення ідентифікаційних і неідентифікаційних (діагностичних) завдань.

Одними із основних методів галузі є:

Судово-почеркознавча експертиза – судова експертиза, основним завданням якої є ідентифікація виконавця рукописного тексту, цифрових записів і підпису. Судово-почеркознавча експертиза вирішує і деякі неідентифікаційні завдання: встановлення факту виконання рукопису в незвичних умовах або в незвичайному стані виконавця, навмисне зміненням почерком із підробкою (імітацією) почерку іншої особи, визначення статі виконавця, а також належності його до певної вікової групи.

Предмет почеркознавчої експертизи складають факти та обставини, які експерти встановлюють на основі спеціальних знань у галузі судового почеркознавства, що структурно входять у криміналістичну техніку.

Об'єктами судово-почеркознавчої експертизи є:

- тексти – вид рукопису, змістова сторона якого зафіксована за допомогою буквених та (або) цифрових позначень;
- підписи – вид рукопису, який відображає прізвище (ім'я, по батькові) особи у вигляді букв та (або) умовних писемних знаків та має призначення засвідчити особу;
- короткі записи – вид рукопису, змістова сторона якого зафіксована за допомогою одного-трьох слів чи однієї-семи цифрових позначок.

Як метод виконання певних завдань, експертиза має вирішувати окремі питання, наприклад: «Чи виконаний рукопис певною особою? Чи виконані кілька рукописів однією особою? Чи виконаний рукопис навмисне зміненням почерком? Чи виконаний рукопис в незвичних умовах? Чи перебувала особа, яка виконала рукопис, в незвичайному стані? Особою якої статі виконаний рукопис? До якої вікової групи належить виконавець рукопису? Чи виконано текст з наслідуванням почерку конкретної особи?»

Якщо розглядати інший метод криміналістичного дослідження письма, то можна виокремити технічну експертизу документів.

У слідчій практиці часто виникає необхідність встановлення автентичності документів, визначення часу, способів і засобів їх виготовлення, виявлення в них ознак підробки, виявлення невидимих і слабо видимих записів, відновлення змісту загаслих, спалених документів. У цих цілях проводиться їх техніко-криміналістичне дослідження, в основі якого лежать методи і засоби, спеціально розроблені криміналістикою, а також запозичені з хімії, фізики, поліграфії, інших природних і технічних наук.

За допомогою техніко-криміналістичного дослідження документів вирішуються діагностичні і ідентифікаційні завдання. До найбільш важливих з них відносять:

- визначення способу виготовлення документів або їх окремих частин, реквізитів;
- встановлення факту і способу зміни первинного змісту документа;
- виявлення слабо видимих і невидимих, в тому числі залитих, заклеєних, закреслених записів, а також текстів пошкоджених (спалених, загаслих) документів;
- встановлення родової (видової) приналежності матеріалів документів, їх ідентифікація;
- ідентифікація технічних засобів, що використовувалися для виготовлення або копіювання документів.

Види технічного дослідження документів прийнято розрізнявати по безпосередніх об'єктах дослідження: паперу, підписів, машинописних текстів, відтисків печатей та ін.

Як і судово-почеркознавча експертиза, технічна експертиза документів також вирішує низку завдань, зокрема: «Який спосіб виготовлення бланка документа? Чи одним і тим же способом виготовлені бланки різних документів? Відповідність бланка встановленій формі? Чи вносились зміни до початкового змісту документа та в яким способом? Чи не використано для

виготовлення документа заздалегідь підготовлений бланк або частину якогось документа? Який зміст початкових записів, які були змінені? Який початковий зміст записів, які були видалені (знищені)? Чи не виконані записи конкретним письмовим приладдям (ручка, олівець, тощо)? Чи має місце переклеювання фотокартки чи вклеювання окремих фрагментів документа? Яким способом виготовлено відтиск у наданому документі (шляхом малювання, фототехнічним, електрофотографічним або іншим способом)? Що виконано раніше: текст чи відтиск штампа, підпис чи відтиск печатки? тощо».

Отже, можна сказати, що ці методи досить ефективно допомагають не тільки розкриттю злочинів, а й попередженню їх, в окремих випадках, даючи відповіді на окремі питання експертизи, відтак виконують дуже важливу роль в розкритті кримінального провадження.

ТРАСОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА: ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ В СЛІДЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Чиренко Н. М., студент 2-го курсу навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

1. Судова експертиза – це дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів досудового розслідування чи суду.
2. Згідно з чинним законодавством України експертиза призначається у випадках, коли для вирішення певних питань при провадженні у справі потрібні наукові, технічні або інші спеціальні знання (ч. 1 ст. 75 КПК). До спеціальних знань належать будь-які знання та уміння об'єктивного характеру, отримані внаслідок вищої професійної підготовки, наукової діяльності, досвіду практичної роботи, що відповідають сучасному науково-практичному рівню.